

Projekt – Våld i nära relationer i Fyrbodal

2017-09-01 – 2018-12-31

Verksamhetsberättelse

Anders Sandberg, projektledare

Innehåll

Inledning.....	3
Utgångspunkter.....	3
Fyrbodals kommunalförbund.....	3
Syfte.....	3
Arbetsuppgifter.....	3
Aktiviteter i projektet.....	4
Erbjuda stöd direkt till alla kommuner avseende utveckling av grundläggande strukturer.....	4
Kommunbesök med strategiskt fokus.....	4
Kommunbesök med operativt fokus.....	4
Annat stöd till kommunerna.....	5
Vara konsult till kommunerna tillsammans med samordnaren i Fyrbodalen.....	5
Delta i nätverket Våld i nära relationer och andra relevanta nätverk i Fyrbodalen.....	5
Samordna kommuners behov av stöd till utveckling i Fyrbodalen.....	5
Samordning mellan kommuner.....	5
Samordning kring insatser och stöd.....	6
Erbjuda stöd avseende arbete med den som utövar våld	6
Stöd till kommunerna.....	6
Andra aktiviteter med fokus våldsutövare.....	7
Vara en resurs i arbetet med att utveckla skyddat boende i Fyrbodalen.....	7
Skyddat boende i Fyrbodalen.....	7
Skyddat boende i utveckling.....	7
Betänkande kring skyddat boende.....	8
Delta i möte med de tre FouRummen; IFO, Vård och omsorg samt Funktionshinder/Socialpsykiatri.....	8
Nätverk med IFO-chefer.....	8
FouRum Funktionshinder / Socialpsykiatri.....	8
Vara en resurs för hela Kommunalförbundet Fyrbodalen.....	8
Kommunalförbundet.....	8
Hälsokällan.....	9
Övrigt.....	9
Folkhälsa som strategiskt resurs.....	9
Utbildning.....	9
Resurscenter Fyrbodalen.....	9
Avslutning.....	10
Bilagor.....	11

Inledning

Utgångspunkter

Projekt Våld i nära relationer i Fyrbodal är finansierat av Länsstyrelsen i Västra Götalands län och tar sin utgångspunkt i den kartläggning som gjordes av arbetet mot våld i nära relationer i Fyrbodal 2015–2016. Kartläggningen påvisade stora skillnader mellan de 14 kommunerna i Fyrbodal och projektet syftade till att vara ett stöd för att utjämna dessa skillnader. I slutrapporten presenterades förslag till fortsatt arbete i två steg. Steg ett innebär att initiera och driva ett nätverk med fokus på arbete mot våld i nära relationer, genomföra kompetenshöjande insatser samt regelbundet ge ut nyhetsbrev. Genom samfinansiering inom Fyrbodal har en samordnare om 30% tjänst engagerats med placering i Enheten mot våld i Trollhättan med uppdrag att arbeta med steg ett. Detta projekt med en 60% projektledare motsvarar alltså steg två i slutrapportens förslag. Det rör de mer praktiska och konkreta insatserna i kommunerna vid våld i nära relationer. Projektet omfattade tidsperioden 2017-09-01 till 2018-08-31 men kom att förlängas med fyra månader till 2018-12-31. Huvudman för projektet var Fyrbodals kommunalförbund med FoU-strateg Lis Palm som koordinator.

Fyrbodals kommunalförbund

Fyrbodals kommunalförbund är ett av fyra regionala kommunalförbund i Västra Götaland och är en sammanslutning av 14 kommuner i Dalsland, norra Bohuslän samt nordvästra hörnet av Västergötland. Uppgiften är att svara för gemensam regional tillväxt och utvecklingsarbete. Förbundet styrs av en politisk styrelse, kallad förbundsledning, som består av representanter från de 14 ingående kommunerna. De 14 kommunerna är; Strömstad, Tanum, Lysekil, Sotenäs, Orust, Uddevalla, Åmål, Dals-Ed, Munkedal, Bengtsfors, Mellerud, Färgelanda, Vänersborg och Trollhättan. (www.fyrbodal.se). I detta projekt ingår också Lilla Edet genom det avtal om samarbete som tecknats med Trollhättan i frågor om våld i nära relationer.

Syfte

Syftet med projektet var att genom särskilt stöd utjämna de skillnader som finns i arbetet mot våld i nära relationer i Fyrbodals kommuner. Målet är att skapa förutsättningar för alla kommuner att leva upp till de krav som ställs vad gäller stöd, skydd och behandling för våldsutsatta vuxna och barn samt våldsutövare.

Projektets stöd till kommunerna handlar om att utveckla sina grundläggande strukturer för arbetet mot våld i nära relationer. I dessa ingår;

- ta fram ledningssystem som inkluderar arbete med våld i nära relationer
- utveckla rutiner för att upptäcka våld i nära relationer
- göra regelmässiga riskbedömningar för att bedöma risk för upprepat våld
- erbjuda rättssäkra insatser med stöd, skydd och behandling för alla som lever med våld.

Arbetsuppgifter

Följande arbetsuppgifter skrevs fram i den för projektet antagna arbetsbeskrivningen;

- Erbjuda stöd direkt till alla kommuner avseende utveckling av grundläggande strukturer
- Vara konsult till kommunerna tillsammans med samordnaren i Fyrbodal, Ulrika Billme
- Delta i nätverket Våld i nära relationer och andra relevanta nätverk i Fyrbodal

- Samordna kommuners behov av stöd till utveckling i Fyrbodal
- Erbjuda stöd avseende arbete med den som utövar våld
- Vara en resurs i arbetet med att utveckla skyddat boende i Fyrbodal
- Delta i möte med de tre FouRummen; IFO, Vård och omsorg samt Funktionshinder/Socialpsykiatri
- Vara en resurs för hela Kommunalförbundet Fyrbodal

Aktiviteter i projektet

Projektets aktiviteter kommer att beskrivas med ovan angivna arbetsuppgifter som rubriker. Därefter följer ytterligare beskrivningar av aktiviteter och insatser samt en avslutande diskussion. I bilaga 1 på sid 11 finns en kort sammanställning över samtliga kommunbesök som genomförts. Den sammanställningen har tillkommit utifrån en löpande rapportering av projektet till Länsstyrelsen och till Kommunalförbundet och utvecklats till en sammanfattning av projektet. Den arbetsbeskrivning som inledningsvis skrevs fram godkändes av Kommunalförbundet och Länsstyrelsen Västra Götaland och finns i bilaga 2.

Erbjuda stöd direkt till alla kommuner avseende utveckling av grundläggande strukturer

Kommunbesök med strategiskt fokus

Sammanlagt 35 kommunbesök har genomförts under projektet som på olika sätt inneburit direkt stöd avseende utveckling av grundläggande strukturer. Det har varit några möten med hela IFO-gruppen tillsammans med IFO-chef för genomlysning av allt det strategiska och operativa arbetet som bedrivs mot våld i nära relationer. I flera kommuner har möten ägt rum med socialtjänstens ledningsgrupp för en mer strategisk konsultation med frågor om handlingsplaner, ledningssystem och framtagande av rutiner. Syftet har varit att upptäcka våld och utreda rättssäkert och erbjuda rätt insatser och stöd för alla som lever med våld. I några kommuner har kommunens ledningsgrupp önskat stöd i övergripande frågor om förebyggande arbete mot våld i nära relationer och dess plats i kommunen som helhet. Projektledaren har vidare inbjudits och deltagit i möten med Närsjukvårdsgrupp och Folkhälsoråd. Från dessa tillfällen finns exempel på att beslut fattats under pågående möte att ta fram riktlinjer och göra satsningar på ökad kompetens för arbetet mot våld i nära relationer.

Kommunbesök med operativt fokus

Flera kommunbesök har haft fokus på rent operativa frågor och varit mycket konkreta. Det har t.ex. gällt direkt stöd i för att skriva fram uppdaterade rutiner och riktlinjer till IFO och dess olika verksamheter, upprätta planer för kompetenshöjande insatser och metodstöd till utredande respektive behandlande personalgrupper. Det har också rört arbetet med att ta fram utredningsmallar i myndighetsutövning, frågor om lagstiftning och föreskrifter och dess tillämpning samt litteraturtips till medarbetare. Frågor som rör rättssäkra och adekvata insatser och stöd till våldsutsatta och våldsutövare har återkommande diskuterats och belysts. Likaså att utveckla arbetet med riskbedömningar för upprepat våld.

Annat stöd till kommunerna

Annat stöd till kommunerna har bestått i att via mail, telefon och webbportal ta fram och förmedla underlag i olika frågor. Det har varit att sprida goda exempel på rutiner och riktlinjer till verksamheter inom socialtjänsten, till HR avdelning, till folkhälsostrateger, till kommunchefer samt till socialsekreterare som direkt möter de som lever med våld. Exempel på utredningsmallar inom myndighetsutövning har tagits fram och spridits. Tips på utbildningar till olika yrkesgrupper har också tagits fram och delats. Likaså ny litteratur och ny forskning. Korrekturläsning har också varit en del av stödet då utkast till nya dokument tagits fram. Allt material som tagits fram har samlats på den portal som tillhandahållits av kommunalförbundet till stöd för nätverket Våld i nära relationer.

Vara konsult till kommunerna tillsammans med samordnaren i Fyrbodal

Samordnare Ulrika Billme har tillsammans med enhetschef Gerd Holmgren vid Enheten mot våld i Trollhättan inom ramen för deras projekt bl.a. ansvarat för nätverket Våld i nära relationer, genomfört kompetenshöjande insatser och gett ut informationsblad. De har också tillsammans med Kriscentrum i Uddevalla planerat och genomfört fördjupningshalvdagar en gång per termin för berörd personal i Fyrbodal. Dessa aktiviteter har skapat stora och viktiga kontaktytor till Fyrbodals samtliga kommuner i frågor som rör våld i nära relationer.

De båda projekten mot våld i nära relationer i Fyrbodal har haft ett nära samarbete i samtliga aktiviteter vad gäller planering och genomförande. Det har genomförts sex nätverksträffar, tre fördjupningshalvdagar och tre utbildningstillfällen. Projektledaren kom att tillsammans med Ulrika Billme och Gerd Holmgren få en roll som sakkunnigt stöd i dessa aktiviteter. De båda parallella projekten har på ett enkelt sätt förmedlat förfrågningar och önskemål från kommunerna så att bästa möjliga stöd har erbjudits. Konkreta förfrågningar som inkom handlade bl.a. om handläggning och samverkan kring utsatthet för könsstymning, sekretess och hantering av journaler mellan olika enheter inom IFO, risk- och säkerhetsplanering samt ett flertal frågeställningar kring att arbeta med den som utövar våld.

Delta i nätverket Våld i nära relationer och andra relevanta nätverk i Fyrbodal

Nätverket om våld i nära relationer i Fyrbodal träffas två gånger per termin och har fokus på nyheter och omvärldsbevakning men också de frågor och dilemman som deltagare kan brottas med. Projektledaren har deltagit vid samtliga de sex träffar som ägt rum inom nätverket. Deltagandet har varit aktivt med medverkan i både planering och genomförande.

Inom ramen för projektet har aktiv del också tagits i två av de nätverk som Länsstyrelsen Västra Götaland inbjuder till, nämligen Kommunnätverket och Utbildningsnätverket. Också dessa nätverk har utgjort viktiga kontaktytor för projektets uppdrag.

Samordna kommuners behov av stöd till utveckling i Fyrbodal

Samordning mellan kommuner

Vikten av samordning mellan kommunerna i Fyrbodal framkommer tydligt i alla kontakter. De små kommunerna i Fyrbodal har med hänvisning till begränsade resurser och litet befolkningsunderlag

uttryckt att samordning är en förutsättning för att mycket av utvecklingsarbetet skall vara möjligt. Det har därför varit grundläggande att i projektet ha ett förhållningssätt att tänka *samordning* i varje kontakt med kommunerna och i varje led i utvecklingsarbetet. Framtagna rutiner och handlingsplaner har t.ex. delats kontinuerligt mellan kommuner och olika verksamheter. Representanter från olika kommuner som haft pågående utvecklingsarbete med likartade frågor har sammanförts. Kommunchefer som arbetat med framtagande av övergripande kommunala handlingsplaner har tipsats om möjligheten att samarbeta och uppmanats att göra en gemensam övergripande plan för hela Dalsland. Inom projektet har det varit viktigt att tydliggöra de särskilda förutsättningar den lilla kommunen har med sina begränsade resurser men också den överblick och hanterbarhet som det innebär.

De två större kommunerna i Fyrbodalen, Trollhättan och Uddevalla, har kontinuerligt varit en resurs för de mindre kommunerna och delat med sig av sina kunskaper och erfarenheter. Trollhättan har formaliserat ett samarbete genom avtal med Vänersborg och Lilla Edet i allt arbete mot våld i nära relationer samt ett avtal om sitt skyddade boende med samtliga Dalslandskommuner. Barnhuset i Fyrbodalen är sedan två år en stor gemensam satsning med myndigheter i samverkan som utgör en viktig grund för samarbete med samtliga kommuner i Fyrbodalen.

Samordning kring insatser och stöd

En fråga som på ett särskilt sätt utmanar de små kommunerna är kravet att erbjuda rättssäkra insatser och stöd till våldsutsatta barn och vuxna och våldsutövare på både kort och lång sikt. Den frågan har varit en av några huvudfrågor i projektet och kom att landa i två konkreta idéer för samordning. För Dalslandskommunerna finns ett naturligt samarbete kring insatser och stöd med Trollhättan som centrum och Barnhuset i Åmål som redan existerande satellit. Kommunerna i norra Bohuslän skulle på samma sätt samarbeta med Kriscentrum i Uddevalla som huvudort och kompletteras med en lokalisering i Norra Bohuslän. Projektet och projektledaren kom att spela en viktig roll för att båda idéer diskuterades och konkretiserades. Dock finns ännu ingen tidsplan för ett genomförande och ännu ej något beslut i den riktningen. Ytterligare beskrivning av arbetet med insatser och stöd följer under avsnittet om skyddat boende.

Erbjuda stöd avseende arbete med den som utövar våld

Stöd till kommunerna

En fråga som i hög grad kom att prägla innehållet i projektet var stöd till kommunerna avseende arbete med den som utövar våld i nära relationer. Det faktum att betänkandet SOU 2018:37 *Att bryta ett våldsamt beteende*, varit ute på remiss under projekttiden har haft stor betydelse för intresset i frågan. Projektet inleddes med en heldagsutbildning om att möta den som utövar våld i nära relationer på Bohusläns museum den 26 oktober 2018. Det visade sig tidigt att behovet av stöd till kommunerna för att utveckla arbetet med att upptäcka, utreda och stödja/behandla den som utövar våld var mycket stort. Ett flertal kommunbesök har ägt rum med syfte att utveckla arbetet med den som utövar våld och berört såväl strategiska som operativa frågor. Två av nätverksträffarna om våld i nära relationer har haft temat våldsutövare och likaså en av fördjupningshalvdagarna på Kriscentrum i Uddevalla. Projektledaren har haft en central roll vid dessa tillfällen. Vidare har medarbetare inom socialtjänst efterfrågat vidareutbildning, litteratur, forskning, samtalsmetodik, mm i frågan och detta har besvarats och bemöts. Webbportalen blev viktig för att samla allt det material och den information som togs fram. Kontakt togs också med Frivården i Vänersborg för både utbyte och en föredragning på en av nätverksträffarna om våld. Projektet avslutades med att

planera en utbildningsdag med fokus på samtal med den som utövar våld i nära relationer 2019.

Andra aktiviteter med fokus våldsutövare

Inom ramen för projektet erbjöds möjlighet att vara med i en nationell referensgrupp som SKL inbjöd till med anledning av utgivandet av skriften *Förändringsarbete med våldsutövande män* (2018). Ett studiebesök genomfördes hos socialtjänsten i Ulricehamn för möjligheten att sprida ett exempel på ett ambitiöst arbete med den som utövar våld. Ett nära utbyte har också skett med enhetschef i Huddinge kommun som ett gott exempel på arbete inom myndighetsutövning med betoning på utredning och bedömning. Möjlighet gavs också att lyssna och delta vid disputation då Ulrica Fritzon försvarade sin avhandling, *Jag kunde åtminstone berätta hur jag döda henne* (2017) vid Lunds Universitet.

Vara en resurs i arbetet med att utveckla skyddat boende i Fyrbodal

Skyddat boende i Fyrbodal

I Fyrbodal finns två skyddat boende som organiseras och drivs i kommunal regi, nämligen i Trollhättan och i Uddevalla kommun. I Trollhättan finns *Duvan* som är ett skyddat boende bemannad med utbildad personal på dagtid från Enheten mot våld med stöd under kvällar och helger från ideella jourkvinnor. I Uddevalla finns *Vingens stödboende* som är ett skyddat boende som drivs av kommunen sedan ett år. Stödboendet drevs tidigare av den ideella kvinnojouren *Kaprifolen* som idag finns kvar som resurs för de boende. I Fyrbodal finns också kvinnojouren *Emelie* i Strömstad, kvinnojouren *Frida* i Säffle/Åmål och kvinnojouren *Runan* i Tanumshede. *Tjejjouren Väst* finns också lokaliserad i regionen.

Skyddat boende i utveckling

Vid ett av kommunbesöken med IFO-chef beskrevs behovet av skyddat boende och att kommunen saknad en plan för det arbetet. Det framkom att kommunen var den enda i Dalsland som inte tecknat avtal med *Duvan* i Trollhättan och det gavs tillfälle att uppmuntra till ett sådant steg. Ett par dagar efter besöket tecknade kommunen avtal och därmed är skyddat boende *Duvan* i Trollhättan en gemensam angelägenhet och resurs för hela Dalsland.

Projektet sammanföll i tid med Uddevalla kommuns övertagande av den ideella kvinnojouren *Kaprifolen* och ombildandet till kommunalt stödboende. Här uppstod ett nära samarbete med Enheten mot våld i Uddevalla för att undersöka möjligheten att teckna långsiktiga avtal med kommunerna i Norra Bohuslän och därmed skapa ett gemensamt stödboende. Tidigt i den processen stod det klart att kommunerna i Norra Bohuslän också hade ett önskemål att teckna avtal med Kriscentrum i Uddevalla för möjligheten att erbjuda långsiktigt stöd och insatser till våldsutsatta och våldsutövare. En arbetsgrupp bildades och möten med IFO chefer i Bohusläns kommuner genomfördes. Projektledaren fick ett särskilt uppdrag att ta fram ett underlag för avtal kring insatser och stöd kopplat till Kriscentrum. Utkast till avtal med Kriscentrum togs fram men hela arbetsprocessen kom att få ett tvärt slut under sommar 2018 med hänvisning till hög arbetsbelastning vid Enheten mot våld i Uddevalla och generellt stora nedskärningar i budget 2019. Det fortsatta planeringsarbetet sköts på framtiden. Parallellt med uppbyggnad av det skyddade boende i Uddevalla startade Barnhuset upp och invigdes september 2018. Idag erbjuds kommunerna i Norra Bohuslän att med förtur köpa platser i det skyddade boendet i Uddevalla. Kriscentrum erbjuder också sina tjänster utanför kommunen i mån av tid.

Betänkande kring skyddat boende

Under 2017 kom betänkandet om ett framtida skyddat boende med ett stärkt barnrättsperspektiv, *Ett fönster av möjligheter – stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende*, SOU 2017:112. De förslag till förändringar som föreslås i betänkandet innebär stora förändringar och föranledde därför återkommande diskussioner i olika fora. En sammanfattning av betänkandet gjordes och presenterades vid flera tillfällen i samarbete med Gerd Holmgren, enhetschef vid Enheten mot våld i Trollhättan, som är chef för skyddat boende *Duvan*.

Delta i möte med de tre FouRummen; IFO, Vård och omsorg samt Funktionshinder/Socialpsykiatri

Nätverk med IFO-chefer

Med kommunalförbundet som huvudman för projektet erbjöds en naturlig kontaktyta med samtliga kommuner i Fyrbodals kommunalförbundet på flera strategiska nivåer. En del av vardagsarbetet på kommunalförbundet är att samla nätverk för t.ex. kommunchefer, socialchefer, IFO-chefer, enhetschefer inom LSS och Socialpsykiatri och enhetschefer för Vård och omsorg samt nätverk för flera olika verksamheter inom socialtjänsten. Projektledaren deltog under hela projekttiden i nätverk för IFO-chefer (FouRum IFO). Under ledning av FoU-strateg Lis Palm utgör nätverket ett sammanhang för omvärldsanalys och alla slags utvecklingsfrågor. I nätverket gavs en kontinuerlig möjlighet att driva frågor om arbete mot våld i nära relationer. Att delta aktivt i detta nätverk blev av central betydelse för projektets syfte att stödja utvecklingsarbete och utjämna skillnader mellan kommunerna i Fyrbodals kommunalförbundet. Frågor om våld i nära relationer bemöttes också i FouRum Vård och omsorg genom ett möte med de enhetschefer som ingår i det nätverket.

FouRum Funktionshinder/Socialpsykiatri

Tillsammans med Maria Klamas som är vetenskaplig ledare vid kommunalförbundet gjordes också en konsultation i chefsnätverket FouRum Funktionshinder/Socialpsykiatri. Projektledaren fick tillsammans med Maria, som är ansvarig för nätverket, ett uppdrag att planera och genomföra en inspirationsdag för medarbetare inom verksamheterna funktionshinder och socialpsykiatri. Den genomfördes 2 oktober 2018 och präglades av presentationer av konkreta verktyg och metoder i arbetet mot våld i nära relationer. Senare under hösten erbjöds verksamheterna utbildning att leda VIP-grupper med förhoppningen att fler skall erbjudas gruppverksamhet i Fyrbodals kommunalförbundet.

Vara en resurs för hela Kommunalförbundet Fyrbodals kommunalförbundet

Kommunalförbundet

Projektledaren har deltagit i APT, personaldagar, frukostmöten, bidragit till årlig verksamhetsberättelse och därmed varit aktiv i det vardagliga arbetet hos arbetsgivaren. Det gavs också tillfälle att vara representant för kommunalförbundet vid invigning av Barnhus Fyrbodals kommunalförbundet i Trollhättan och i Uddevalla, närvara vid möte som landshövdingen inbjuder till årligen samt skriva remissyttrande rörande tillsättning av RSS-tjänst i länet. Tillsammans med kollegor har kommunalförbundets arbete presenterats för Fyrbodals förbundsstyrelse och för Norra Hälso- och sjukvårdsnämnden. Projektet och arbetet mot våld i nära relationer presenterades för all personal vid kommunalförbundet vid ett frukostmöte som internutbildning. En mer ingående presentation har också gjorts för nätverket för studie- och yrkesvägledare i Fyrbodals kommunalförbundet. Ett nära samarbete etablerades tidigt med den verksamhet inom kommunalförbundet som ordnar och genomför utbildning för

medarbetare inom socialtjänsten i Fyrbodals kommun. Uppslag och upplägg har lämnats för framtida utbildningar i frågor som rör området våld i nära relationer.

Hälsokällan

Hälsokällan är en gemensam resurs i Fyrbodals kommun som arbetar med kvalificerat hälsofrämjande och förebyggande arbete för barn och ungas hälsa. De erbjuder kompetensutveckling, processtöd och leder olika nätverk. Hälsokällan är en viktig och kompetent resurs i Fyrbodals kommun i det förebyggande arbetet och har varit en viktig samarbetspartner under hela projektet. Ett kontinuerligt utbyte har ägt rum och viss samplanering av aktiviteter har också gjorts. Projektledaren har deltagit i den årliga idébyttardagen för förskola och skola och besökt nätverk för att presentera arbetet mot våld i nära relationer.

Övrigt

Folkhälsa som strategiskt resurs

I inledningen av projektet gavs genom folkhälsostateg Anna Sandberg i Orust kommun möjlighet att möta Fyrbodals samtliga folkhälsostateger för att samarbeta i arbetet mot våld i nära relationer. Ett flertal möten har ägt rum med kunskapsutbyte men också stöd till det konkreta strategiska arbetet i kommunerna. Det finns ett flertal exempel på framgångsrikt utvecklingsarbete i kommunerna där folkhälsostategen spelat en avgörande roll. Orust kommun är ett exempel där folkhälsan är navet i kommunens utvecklingsarbete för frågor om våld i nära relationer. Framtagande av en övergripande plan i Dals-Ed under projekttiden med folkhälsa och jämställdhet som utgångspunkt är ett annat exempel. Projektledaren har i två kommuner stöttat folkhälsostategen i att få ett tydligt uppdrag för att arbeta med frågor om våld. Den position som folkhälsoarbetet ofta har i kommunen är strategiskt och ger utmärkta förutsättningar att ta ett helhetsgrepp om frågan och involvera hela kommunen. Utgångspunkten för uppdraget kan vara folkhälsa och/eller uppdraget att arbeta med ökad jämställdhet i kommunen.

Utbildning

Behovet av kompetenshöjande insatser i området våld i nära relationer är stort och har därför blivit en del av projektet. För att kort sammanfatta projektets utbildningsinsatser har projektledaren genomfört en heldagsutbildning om att möta den som utövar våld i samarbete med Kriscentrum i Trollhättan, utbildat samtliga chefer i Melleruds kommun under en halvdag samt genomfört en halvdag för socialtjänst och skola i Åmål.

Projektledaren också varit utbildningsanordnare tillsammans med kollega på kommunalförbundet och genomfört en heldag för medarbetare inom funktionshinderområdet. Tillsammans med Länsstyrelsen planerat och genomfört en tvådagarsutbildning om FREDA Beskrivning och Farlighet för socialtjänst i Fyrbodals kommun. En heldag har också planerats inför 2019 om färdigheter i att samtala med den som utövar våld i nära relationer.

Egen kompetenshöjning har getts möjlighet i frågor rörande barn och trauma, intersektionallitet, hedersrelaterat våld och förtryck, förvaltningslagen och statistikdatabasen Kolada.se.

Resurscenter Fyrbodals kommun

Under hösten 2018 erbjöds Fyrbodals kommun av Länsstyrelsen Västra Götaland resurser och stöd att starta ett resurscenter för målgruppen 13-26 år utsatta för, eller med risk att utsättas för, hedersrelaterat våld och förtryck. Inom projektet fanns möjlighet att vara behjälplig i det inledande skedet när erbjudandet skulle presenteras och offentliggöras.

Avslutning

Projekt avslutas i Fyrbodal

Projekt Våld i nära relationer i Fyrbodal som finansierats av Länsstyrelsen Västra Götaland avslutades den 31 december 2018. Vid årsskiftet avslutades också det projekt som kommunerna själva finansierat, Fyrbodals arbete mot våld i nära relationer, med Trollhättan som huvudman. Fyrbodal och dess 14 kommuner förlorade därmed ett betydande stöd som varat under två års tid. Två år tidigare (2015-16) genomfördes en kartläggning av arbetet mot våld i samtliga kommuner som också innebar ett stöd i arbetet mot våld. Vilken skillnad har dessa satsningar då gjort? Hur går arbetet vidare i Fyrbodal? Det är frågor som varit närvarande under hösten 2018 men några exakta svar kan inte ges då utvärdering eller följeforskning inte gjorts. Flera konstateranden kan emellertid göras.

Summering

När nätverket Våld i nära relationer träffades december 2018 gjordes en avslutande summering av det stöd som projekten erbjudit. Där beskrev att skillnaden är stor, sett i ett fyraårsperspektiv, med ett betydligt mer aktivt och målmedvetet arbete med frågorna om våld i nära relationer i alla Fyrbodals kommuner. Kunskapsnivån och medvetandet kring frågorna är högre, det aktiva arbetet med att upptäcka våld och utreda rättssäkert pågår i samtliga kommuner, framtagande av rutiner och handlingsplaner har blivit en fråga för fler verksamheter än IFO samt har samarbetet över kommungränser blivit fler och konkretiserats ytterligare. Nätverksdeltagarna ser att socialchefer och IFO chefer tydligare har tagit ett grepp kring frågorna och höjt prioriteringen av arbetet för att leva upp till lagens krav. En viktig skillnad är också att folkhälsostategier idag som regel har ett kommunövergripande uppdrag kring arbete mot våld i nära relationer jämfört med för fyra år sedan då det snarare var ett undantag. Några exempel finns också där kommunchefer tillsammans med sin ledningsgrupp tagit initiativ till ett övergripande arbete med hela kommunen involverad. Summeringen sammanfattades i att insatserna som gjorts, av Vårdsamverkan Fyrbodal, Länsstyrelsen Västra Götaland och kommunerna själva har gjort stor skillnad. Projektledaren delar den bilden av framgång.

Framåt

Fyrbodals kommunalförbund kommer att ha en fortsatt viktig roll i arbetet, vilket tidigare rapporterats i *Slutrapport 2018, för Fyrbodals arbete mot våld i nära relationer* (Ulrika Billme). FouRum IFO-chefer har tillsatta en nätverksledartjänst där nätverket Våld i nära relationer ingår och därmed blir permanentat. Utbildning och konferenser kommer att erbjudas genom kommunalförbundet samt har en ny webbportal för arbetet mot våld i nära relationer skapats och administreras av kommunalförbundet. Trollhättan och Uddevalla kommer med sitt systematiska arbete mot våld i nära relationer vara av betydelse för stöd till de mindre kommunerna. Barnhuset Fyrbodal kommer fortsatt vara av betydelse för att arbeta rättssäkert med brottsutsatta barn i hela Fyrbodal och därmed etablera ett systematiskt samarbete med alla kommuner. IFO-chefsnätverket kommer också fortsatt ha betydelse för att prioritera frågor om våld och bl.a. kan sörja för att utvecklingsarbetet sker i samverkan med de mindre kommunerna.

Projektledaren ser utmaningen att varje kommun behöver vara fortsatt uthållig i ett långsiktigt, systematiskt arbete mot våld på alla nivåer. Flera kommuner har kvar att utveckla ett erbjudande om stöd och insatser till våldsutsatta barn och vuxna och våldsutövare på kort och lång sikt.

Tack

Projektledaren vill avslutningsvis tacka Länsstyrelsen, Kommunalförbundet och alla chefer och medarbetar ute i kommunerna för förtroendet ni visat under hela projektet! Önskar fortsatt framgång i det fortsatta arbetet. Tack Lis Palm som koordinerat mig så väl på kontoret i Uddevalla!

Strömstad

Har besökt kommunens externa samverkansgrupp om brottsförebyggande och våld i nära relationer som kommunens folkhälsostrateg samordnar. Har haft återkommande kontakt med socialsekreterare som fått uppdrag att öppna upp en mansmottagning inom socialtjänsten. Har besökt och föredragit om våld i nära relationer i kommunens Närsjukvårdgrupp. I Närsjukvårdsgruppen beslutade att lyfta frågor om våld i nära relationer i den aktuella planen om psykisk ohälsa.

Tanum

Besök i den externa samverkansgrupp om våld i nära relationer som samordnas av kommunens folkhälsostrateg. Gruppen har tagit fram rutiner i sina respektive verksamheter och samlat i ett gemensamt dokument, polis, skola, hälso- och sjukvård samt enheten vård och omsorg i kommunen. Stöd gavs till kommunen genom att dela exempel på rutiner inom vård och omsorg för fortsatt utvecklingsarbete inom den enheten.

Skolans elevhälsa fick stöd inför dragnings i förvaltningsledning om nya rutiner kring arbetet mot våld. En dragnings gjordes tillsammans med folkhälsostrategen i Folkhälsorådet som gav ett uppdrag till folkhälsostrategen att ta fram ett underlag för fortsatt arbete med våld i nära relationer i kommunen. Ett möte ägde också rum med nyanställd verksamhetsutvecklare kring frågor om våld i nära relationer.

Lysekil

Inget kommunbesök har gjorts. Ett möte var inbokat kring FREDA-kortfrågor men blev inställt pga sjukdom. Någon ytterligare kontakt togs inte efter det.

Sotenäs

Möte med folkhälsostrateg som fått uppdrag att ta fram underlag till kommunfullmäktige om förutsättningar att ta fram en handlingsplan om arbete mot våld i nära relationer i kommunen. Inbjuden till hela IFO gruppen tillsammans med IFO chef för att under en halvdag genomlysas arbetet mot våld i nära relationer på olika nivåer och i flera verksamheter.

Orust

Träffat folkhälsostrateg och kommunens utsedda samordnare för arbetet mot våld i nära relationer kontinuerligt under projektiden. Det har varit fokus på vidareutveckling av redan antagna rutiner, stöd till medarbetare inom IFO samt möte med ledningsgrupp för strategiskt stöd. Orust redan antagna rutiner och handlingsplaner har varit viktiga i att stödja andra kommuner i det arbetet. Diskussioner har också förts om förnyad förfrågan att ingå i Barnhus Fyrbodals. Har också besökt kommunens externa samordningsgrupp om våld i nära relationer.

Uddevalla

Besökte Enheten mot våld i Uddevalla med Kriscentrum och Barnhus Fyrbodals tidigt under projektet för att orientera mig om de resurser och erbjudande som finns där. Uddevalla som en av två stora kommuner i Fyrbodals är av stor betydelse för arbetet mot våld i nära relationer och därför har kontinuerliga kontakter ägt rum under hela projektiden.

Tidigt kom vi också att etablera kontakt kring samarbete att utveckla kommunens nystartade skyddade boende. Syftet var att ta fram ett avtal för kommunerna i Norra Bohuslän där både skyddat boende och stöd och insatser för alla som lever med våld från Kriscentrum skulle ingå. Detta sköts av olika skäl sedan på framtiden.

Åmål

Heldag genomförd i Åmål på initiativ av socialtjänsten med förmiddagen kring framtagna rutiner för IFO och eftermiddagen med utbildning om våld med särskilt fokus på utövare för personal inom socialtjänst och skola. Diskussioner har förts med IFO chef för att se möjligheter att erbjuda ett gemensamt stöd till alla som lever med våld i Dalsland. Barnhusets befintliga struktur med lokaler i Trollhättan och i Åmål skulle då utgöra grund för en gemensam resurs i Dalsland. Frågan lever.

Dals Ed

Besökt kommunens kvinnofridssamordnare tidigt under projektet för en generell konsultation kring arbetet mot våld i nära relationer. Inbjuden till förvaltningsledning tillsammans med folkhälsostrateg vid två tillfällen för dragnings kring våld i nära relationer med fokus på framtagande av övergripande plan mot våld. Beslut fattades att en sådan plan skulle tas fram och uppdraget gick till folkhälsostrategen. I slutet av projektiden presenterades ett utkast till kommunal övergripande handlingsplan för genomläsning. Inom projektet har kontinuerligt stöd getts till framtagande av nya rutiner för IFO.

Munkedal

Möte har ägt rum med IFO-chef och hela ledningsgruppen om redan framtagna rutiner och behovet av att sammankoppla dem i gemensamt ledningssystem och ta dem till nämnd och politiker för att antas. Stöd till ytterligare rutiner om HR perspektivet gavs. Likaså generellt kring implementering av nya rutiner och arbetsätt. Återkommande kontakter har tagits under projektiden.

Bengtstors

Inget kommunbesök har gjorts. Påminnelser om projektets möjlighet till stöd har gjorts till chef.

Mellerud

En dragnings i Närsjukvårdsgruppen gjordes där beslut fattades att ta fram och förtydliga rutiner och handläggning samt utbilda om våld och könsstymning i samverkan mellan Hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Kommunens folkhälsostrateg fick också ett uppdrag att arbeta med frågor om våld i nära relationer.

Möte har också ägt rum med chefen och medarbetare på socialtjänstens vuxenheten efter beslut att uppdatera befintliga rutiner och implementera frågor om våld på rutin.

På inbjudan av kommunchefen har också en halvdagsutbildning för kommunens samtliga chefer genomförts. Syftet var att hela kommunen skall ta ett gemensamt ansvar för frågor om våld i nära relation. Stöd har också getts i specifika frågor som formulerats av personal inom socialtjänsten och ställts till projektledaren.

Färgelanda

Möte har ägt rum med IFO-chef och representant för öppenvården med fokus på det strategiska arbetet men också fokus att möta utövare av våld. Frågor om behovet av skyddat boende diskuterades också. Färgelanda valde efter mötet att omedelbart teckna avtal med Trollhättans skyddade boende likt övriga kommuner i Dalsland.

Vänersborg

Har haft telefonkontakt med enhetschef för familjebehandlare för samtal om stöd och insatser. Ett större projekt kring FREDA bedömningsmetoder initierades och detta planeras nu tillsammans med Länsstyrelsen inför 2019.

Lilla Edet

Besökt socialtjänstens samrådsgrupp för arbetet mot våld i nära relationer.

Trollhättan

Besökte Enheten mot våld i Trollhättan tidigt i projektet för att få kännedom om de resurser som finns och erbjuds. T.ex. leds arbetet med Barnhuset Fyrbodal från Trollhättan. Projektet etablerade direkt ett nära samarbete med Enheten mot våld i Trollhättan och dess enhetschef.

Vid två tillfällen har konsultation gjorts kring arbetet med utövaren av våld vid Kriscentrum i Trollhättan. Tillsammans med kurator på Kriscentrum i Trollhättan genomfördes en gemensam utbildningsdag i Fyrbodal med fokus på utövaren.

Ett möte har också ägt rum med den samrådsgrupp som finns för arbetet med ärende där våld i när relationer förekommer. Stöd gavs till samrådsgruppen utifrån deras uppdrag att ta fram rutiner kring socialtjänstens arbete med den som utövar våld.

Projekt – Våld i nära relationer i Fyrbodal

Bakgrund och arbetsuppgifter

Ett projekt under tiden 2017-09-01 – 2018-08-31/2018-12-31

Utgångspunkter

Projektet tar sin utgångspunkt i den kartläggning som gjordes av arbetet mot våld i nära relationer i Fyrbodal 2015–2016. Kartläggningen påvisade stora skillnader mellan kommunerna i Fyrbodal. Projektet ska vara ett stöd för att utjämna dessa skillnader. I slutrapporten presenterades förslag till fortsatt arbete i två steg. Steg ett innebär att fördjupa och utveckla arbetet i kommunerna genom samfinansiering av en samordnare om 30% tjänst i Fyrbodal med placering i Enheten mot våld i Trollhättan. Samordnaren driver ett nätverk, genomför kompetenshöjande insatser samt ger regelbundet ut nyhetsbrev. Det nya uppdraget med en 60% projektledare motsvarar steg två slutrapportens förslag, som rör de praktiska insatserna i kommunerna vid våld i nära relationer.

I avtalet med Länsstyrelsen Västra Götaland framgår att projektet skall stödja kommunerna att utveckla sina grundläggande strukturer för arbetet mot våld i nära relationer. I dessa ingår,

- ta fram ledningssystem som inkluderar arbete med våld i nära relationer
- utveckla rutiner för att upptäcka våld i nära relationer
- göra regelmässiga riskbedömningar för att bedöma risk för upprepat våld
- erbjuda rättssäkra insatser med stöd, skydd och behandling för alla som lever med våld

Avtalet mellan Länsstyrelsen Västra Götaland och Kommunalförbundet innebär medel till en projektledare om 60% med placering på Fyrbodals Kommunalförbund under beredning Valfärd/FoU-Socialtjänst under 1 år.

Projektledarens arbetsuppgifter i frågor om våld i nära relationer är att,

- Erbjuda stöd direkt till alla kommuner avseende utveckling av grundläggande strukturer
- Vara konsult till kommunerna tillsammans med samordnaren i Fyrbodal (Ulrika Billme)
- Delta i nätverket Våld i nära relationer och andra relevanta nätverk i Fyrbodal
- Samordna kommuners behov av stöd till utveckling i Fyrbodal
- Erbjuda stöd avseende arbete med den som utövar våld
- Vara en resurs i arbetet med att utveckla skyddat boende i Fyrbodal
- Delta i möte med de tre FouRummen; IFO, Vård och omsorg samt Funktionshinder/Socialpsykiatri
- Vara en resurs för hela Kommunalförbundet Fyrbodal

/ Lis Palm, FoU-Socialtjänst